

NEW YORK – OSTRAVA a zpět

Pod názvem „New York – Ostrava a zpět“ probíhala na podzim v ostravské Galerii Beseda výstava Aleše Květoně a Petra Stanického. Sochy, plastiky a grafiky Aleše Květoně, dnes Alex Kveton, naštěstí neputovaly z Ostravy rovnou zpátky do New Yorku, ale měli jsme možnost je shlédnout od 13. prosince do 6. ledna v Praze v Galerii Jedné věci a také se na vernisáži setkat s jejich autorem, ostravským rodákem, který žije a tvoří v USA.

Aleši, po jak dlouhé době máte výstavu v Česku?

Odešel jsem v r. 1982, měl jsem už sedm let po absolutoriu VŠUP. Takže jsem tady předtím vystavoval, v rámci mladých umělců nebo umělců Severomoravského kraje. Toto byla výstava v České republice po třiceti letech. A vděčím za ni především svému mladšímu kolegovi Petru Stanickému, s nímž jsme se poznali, když studoval na Academy of Art v New Yorku. Protože nebýt jeho, bylo by pro mne obtížné ji

z Ameriky organizovat. On se o všechno postaral, domluvil, spolu s mojí manželkou Barbarou, která je manažerem našeho uměleckého podnikání a vytváří mi pro moji práci skvělé zázemí. Zajistila balení věcí i přepravu lodí.

Vy jste měl tady před emigrací nastartovánu velice slibnou kariéru. Co vás přimělo pustit se do naprosté nejistoty?

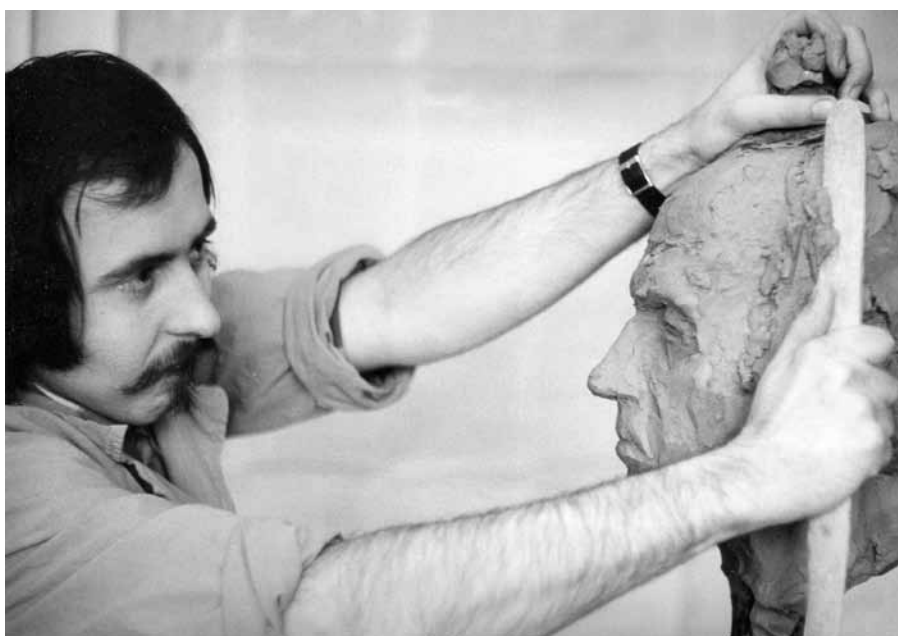
Nevím, jak je to teď, ale tenkrát kdo se dostal na vysokou školu uměleckého

směru, měl uplatnění v podstatě zaručené. A speciálně v Ostravě, kam jsem se po Umprumce vrátil, byl pro mě začátek úspěšný. Ostrava v té době byla bohaté

Neil Armstrong, grafika ke 40. výročí přistání prvního člověka na Měsíci

město, i mladí výtvarní umělci dostávali celkem lukrativní zakázky a dalo se z toho vyžít, velice dobře vyžít. Což možná vytvořilo ten problém. Každý mladý člověk chce cestovat a my jsme nemohli. Co jsem znal z knih, jsem chtěl vidět na vlastní oči. Moje pozice tady se

Ostrava 1977 – Portrét otce, ve sbírce NG Praha

Alex a Barbara Kveton, vernisáž ve Woodstock Museu, 2008

vyvíjela umělecky i finančně velmi slibně, ale touha po poznání převážila.

Věřil jste si, že uspějete?

Samozřejmě, že jsem si věřil. To by ani jinak nešlo. Věřil jsem si v tom smyslu, že jsem nikdy nebyl závislý na někom jiném, aby mi dělal moje realizace. To znamená, že jsem si udělal výtvarný návrh, technické výkresy, věděl jak sochu postavit, uměl vykalkulovat pevnost, svařit, vybrousit. Před vysokou jsem vystudoval strojní průmyslovku, kde jsem se naučil základy práce s materiálem. V Ostravě jsem pak na to navázal a začal pracovat ve svém vlastním ateliéru s kovem. Že jsem znal řemeslo mi také v Americe velice pomohlo. Po příchodu do New Yorku jsem se se-

známil s jednou kunsthistoričkou, a ta mě posadila na zadek. Řekla: Musíš si uvědomit, že v New Yorku žije asi sto tisíc výtvarných umělců. Z toho jenom 5% může vystavovat. A z těch 5% se tím jenom 5% uživí. To byl šok. Na jedné straně člověk konečně přišel do centra světového umění, ale v téhle situaci byl naprosto mimo všeho, mimo tu louži. Což tady v té malinké loužičce jsem byl uvnitř. Tady vznikly kontakty automaticky, přes Dílo, přes umělecké komise, kdežto tam se se mnou nikdo ani nebavil. Měl jsem sošky, svoje portfolio s věcmi a chodil od galerie ke galerii. Někde nechtěli mé portfolio ani otevřít, aby se podívali. Já říkám: A co kdybych byl budoucí génius? To nás nezajímá, my máme svých patnáct umělců, o ty se stará-

me, nemáme zájem o nikoho jiného. Co tedy dělat? Cesta zpátky nebyla. Dneska si to mladí mohou zkusit, nepodaří se, jede se zpět. Pro mě tehdy cesta zpět znamenala dva a půl roku kriminálu. Tatínek napsal: Ať tě ani nenapadne se vracet, protože půjdeš sedět. Zbývala jediná cesta dopředu.

Ale hned od začátku jste se ve své profesi uchytil, a velmi úspěšně.

Protože byla žádaná. Jak jsem říkal, vždycky jsem si svoje realizace dělal sám. Zjistil jsem, že plno sochařů velkých jmen, s kterými jsem začal spolupracovat, má styky a konexe na zakázky, ale nemá šajnu, jak sochu udělat. Začal jsem dělat realizace pro jiné umělce. Od agentury jsem okamžitě dostal sedm nabídek, dokonce jsem si mohl vybrat. Dnes se věnuji výhradně vlastní tvorbě.

Poslední dobou přecházíte od abstraktní tvorby k realistickému vyjádření? Co vás k tomu vede?

Pro mě je to pořád ta správná sochařina. Jako mladý jsem dělal dekorativní prvky do architektury, což byly věci v abstraktnějších formách a byly provedeny technologií ohýbání a svařování plechu. V Americe byla tato technologie a má zkušenost velice vítaná a žádaná, minimalistický přístup k sochařské tvorbě byl na svém vrcholu. V téhle abstraktní tvorbě pokračuji doposud. V poslední době mě však znovu přitahuje figurální

Sunburn River, bronz

Alpha Male, patinovaná ocel

Joshua, aluminium

Solar Eclipse, nerezová ocel

Cleo, bronz

tvorba. Vracím se k figurální, více realistické tvorbě, samozřejmě ve stylizované formě. Činí mě to šťastného a jsem s tím velice spokojen.

Je pravda, že vaše plastika zdobí knihovnu amerického prezidenta?

Každý americký prezident má tzv. svoji knihovnu, kde se shromáždí všech-

Winter Flower, patinovaná bronz, pro město Catskill

ny materiály z jeho funkčního období. Prezident Jimmy Carter se angažoval v ochraně životního prostředí Aljašky, založil nadaci na zachování přírodní krásy a rozšiřování národních parků na Aljašce. Tenkrát jsem byl vyzván, abych navrhl a zrealizoval sochu „Porcupine caribou“, což je velký polární sob, který táhne celou Aljaškou. A karibu v nadživotní velikosti z korténové oceli stojí v Atlantě před jeho knihovnou.

A která výstava pro vás měla největší význam?

Každá výstava udělá člověku strašně dobře. Každý umělec vidí rád, když lidi přijdou a mají zájem. Nezáleží na tom, jestli koupí nebo ne. Takže – byť malá výstava – třeba ve Woodstocku, místu

Alex Kveton se v USA stal etablovaným sochařem a designérem. Spolupracoval na mnoha monumentálních realizacích pro architekturu. Nejvíce se proslavil jako autor kovových plastik, inspirovaných zejména přírodou a lidským tělem. Namísto klasického odlévání vytváří své sochy z bronzových nebo nerezových plechů, které řeže, tvaruje a vrství na sebe. V poslední době se rovněž úspěšně věnuje grafické tvorbě. Jeho díla najdeme v privátních sbírkách i muzeích v Severní Americe, Evropě a Rusku.

slavného rokenrolového koncertu z roku 69, od něhož bydlíme 5 mil, kam přijdou legendy tehdejších let, má pro mě stejný význam jako výstava třeba na Miami. Asi nejemocionálnější byla pro mě výstava v Ostravě. Když jsem se setkal s lidmi, které jsem neviděl třicet let, a oni přišli.

Cítíte se být český nebo americký umělec?

Po pravdě, jako mladý jsem měl zájem být Američanem, který žije v Americe. Československo bylo pro mě odepсанou zemí, uzavřená kapitola, kam se nikdy nebudu moct vrátit. Nejlepší bylo zapomenout, jak nejrýchleji to půjde a asimilovat se s tammím prostředím.

Mít to jednodušší. Protože jsem viděl plno lidí, kteří jednou nohou byli tady a druhou tam, a to je tragédie. Po sametové revoluci se všechno změnilo, a já bych i šel zpátky. Jenomže nejhorší léta jsem měl za sebou, vyšel z toho se zdravou kůží, takže měl jsem potřeby začínat znovu? Vaši čtenáři budou se mnou jistě souhlasit, že v různých věkových obdobích člověk vždycky touží po něčem jiném. Když mi bylo dvacet, třicet, toužil jsem být všude jinde než doma, dneska toužím být doma a nikde jinde. A já už jsem doma tam. Ale nemám důvod ze sebe dělat něco jiného – narodil jsem se tady, jsem Čech, který má americké občanství a žije v Americe.

Vlasta Cibulová

Výstava v Galerii Jedné věci Praha